

nbd biblon

CENTRALE
METADATAPRODUCTIE

NBD Biblion produceert metadata voor openbare bibliotheken

De centrale productie van data door NBD Biblion bespaart de branche niet alleen enorme bedragen per jaar, het vormt ook de basis voor een moderne bedrijfsvoering bij de openbare bibliotheken in Nederland; met behulp van deze data zijn zij in staat om goed en efficiënt te collectioneren en hun collectie zowel fysiek als digitaal optimaal te ontsluiten.

Geschiedenis van het Omslagstelsel

Al in de jaren zeventig werd in de branche het belang van samenwerken, kosten besparen en uniforme data onderkend. Met de toenmalige VOB werd afgesproken dat de productie van data centraal zou worden verzorgd. In 1991 werd op initiatief van de VOB een afrekenmodel ontwikkeld waarbij de kosten voor centrale dataproductie worden verdeeld over de leden. Dit gebeurt op basis van een omslagstelsel, waarbij door iedere bibliotheek een bedrag per inwoner wordt betaald. Naast dat het een voor de hand liggende, objectieve afrekenmethode is, lag hier ook een solidariteitsbeginsel aan ten grondslag: de sterkste schouders dragen de zwaarste lasten.

De meerwaarde van de metadata

De metadata van NBD Biblion zorgen er voor dat het zoeken en vinden van boeken overal in Nederland mogelijk is, dat bibliotheken onderling collecties kunnen vergelijken, dat bibliotheken hun prestaties kunnen monitoren en collecties kunnen uitwisselen. Ook maken zij de landelijke centrale catalogus NBC+ mogelijk. NBD Biblion introduceerde op basis van deze data de RFID-chip in het Nederlandse bibliotheekboek waardoor het uitleenproces werd gestroomlijnd. Ook een nieuwe dienst als Plankklaar Koppelen is mogelijk op basis van deze data. Beide processen hebben gezorgd voor een verdere kostenreductie en efficiëntie in de backoffice, waardoor bibliotheken budgetten kunnen aanwenden voor andere doeleinden.

De datadienstverlening van NBD Biblion kent meerdere onderdelen.

Selectie en recensie

Uit een totaalaanbod van 60.000 boektitels filtert en selecteert NBD Biblion jaarlijks circa 15.000 titels. Het aanbod wordt daartoe kritisch beoordeeld. Dit gebeurt in een gestroomlijnd en arbeidsintensief proces, waaraan vele experts (bibliografen, selecteurs, recensenten, redacteurs, ICT'ers en procesmanagers) dagelijks hun bijdrage leveren. Daarnaast worden er jaarlijks zo'n 12.000 andersoortige media geselecteerd (o.a. bladmuziek en AVM). Op basis van deze selecties en recensies stellen bibliotheken hun collectie samen.

Kort samengevat komt het er op neer dat NBD Biblion onder meer:

- actief speurt naar het aanbod (ook via niet-reguliere kanalen, zoals self publishing);
- 60.000 boektitels op jaarbasis filtert en daaruit 15.000 titels selecteert;
- 27.000 titels bibliografisch ontsluit en voorziet van een recensie;
- contacten onderhoudt met 3000 Nederlandse en Vlaamse uitgeverijen en individuele auteurs;
- samenwerkt met ruim 750 onafhankelijke recensenten; -de recensies ontvangt, beoordeelt, redigeert en kwalitatief op peil houdt;
- de data (geautomatiseerd) ontsluit in de bibliotheeksystemen van de branche;
- een strak logistiek proces organiseert om bibliotheken zo goed mogelijk te bedienen.

Metadata en landelijke catalogus

Alle titelbeschrijvingen die NBD Biblion maakt, worden centraal ingevoerd in de GGC, de landelijke catalogus die alle boeken bevat die in Nederland verschijnen. NBD Biblion is binnen de GGC de grootste leverancier van data op het gebied van boeken (romans, non-fictie, poëzie). Andere contribuanten aan de GGC zijn KB en OCLC. Samen bepalen deze partijen de standaarden in de GGC, die steeds vaker ook internationaal bepaald worden.

Exclusief voor de bibliotheken voegt NBD Biblion het zogenoemde Bibliotheekvenster toe aan de GGC. Dit venster presenteert op overzichtelijke wijze een schat aan extra data. Denk daarbij aan: de AI's, PIM-, SISO-, AVI- en genretoekenningen. Dit venster bevat ook de PEGI- en Kijkwijzercodes, trefwoorden en andere annotaties.

Door de metadata die NBD Biblion produceert:

- is de samenstelling van thema- en projectcollecties eenvoudig te realiseren;
- is het bestel- en plaatsingsproces vereenvoudigd en is automatische sortering mogelijk gemaakt;
- is het maken van een uitgebalanceerd en doordacht collectieplan steeds slimmer te verwezenlijken;
- worden verschillende retailconcepten in de openbare bibliotheken ondersteund;
- kunnen steeds kleiner wordende budgetten optimaal en in detail worden beheerd;
- kunnen bibliotheekmedewerkers zichzelf en de klant snel, correct en onafhankelijk informeren;
- kunnen bibliotheekleden gericht zoeken en (snel) vinden wat ze zoeken.

Dynamische data

NBD Biblion is en blijft continu in gesprek met de openbare bibliotheken om haar dienstverlening te optimaliseren. Zo zijn de afgelopen jaren op basis van vragen uit de branche nieuwe data toegevoegd. Enkele voorbeelden: de codes ‘Waar gebeurd’ en ‘Young adult’ zijn toegevoegd aan de beschrijving, de AVI-codes zijn uitgebreid, ISTC is toegevoegd en boeken worden voorzien van een PIM-indeling en -etiket.

Centraal of decentraal?

Het centraal produceren van metadata door NBD Biblion levert bibliotheken al decennia lang enorme kostenbesparingen en efficiency op. Het gaat daarbij om tientallen miljoenen euro's. Ter vergelijking: het hierboven beschreven proces vergt al gauw de inzet van zo'n 2 FTE bij een middelgrote bibliotheek. Ook moet niet vergeten worden dat allerlei voordelen voor de branche als geheel

komen te vervallen als er lokaal gewerkt wordt. Het collectioneren en presenteren wordt dan complexer en bewerklijker en de uitwisselbaarheid van gegevens komt te vervallen. En daarmee komt al snel de service aan de leden in het gedrang.

Waarde metadata verandert

NBD Biblion constateert dat de rol van de metadata en daarmee de waarde van de data de laatste jaren aan het veranderen is. Waar de data in het verleden voornamelijk dienden als selectiemiddel voor de bibliothecaris, zijn zij tegenwoordig ook een basisvoorwaarde voor het zoeken in en presenteren van een uitgebalanceerde collectie aan de leden. In de bibliotheek, maar ook thuis achter de computer om bijvoorbeeld een boek te reserveren. Tot slot zijn de data een absolute voorwaarde voor een goed werkende landelijke (en internationale) catalogus en daarmee onmisbaar voor de bibliotheek, nu en in de toekomst.

NBD Biblion, november 2015

